

CZU [021.2/.8:316.4.063.3](063)=135.1

FORUMUL MUNICIPAL PENTRU BIBLIOTECARI: „BIBLIOTECI INCLUZIVE PENTRU COMUNITATE” CA PLATFORMĂ DE PROMOVARE A INCLUZIUNII SOCIALE

*Dr. Mariana HARJEVSCHI,
director general, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”*

Rezumat: Bibliotecile publice și școlare sunt recunoscute tot mai frecvent în literatura de specialitate drept actori esențiali ai incluziunii sociale, educației non-formale și consolidării coeziunii comunitare. Articolul prezintă rezultatele unei cercetări calitative, aplicate în cadrul celei de-a II-a ediții a Forumului municipal „Biblioteci incluzive pentru comunitate”, desfășurat la Chișinău, cu participarea a 111 bibliotecari, reprezentanți ai autorităților publice locale și parteneri instituționali. Analiza evidențiază nevoia implicării bibliotecilor în dezvoltarea serviciilor incluzive, adaptate nevoilor diverselor grupuri comunitare, precum și importanța cooperării interinstituționale în susținerea acestor demersuri. Organizarea forumului a fost susținută de Primăria municipiului Chișinău, în colaborare cu Direcția Generală Cultură și Patrimoniu Cultural și Direcția Generală Educație, Tineret și Sport a Consiliului municipal Chișinău, cu sprijinul financiar al UNICEF Moldova, al Consiliului Norvegian pentru Refugiați și al Asociației Obștești „Parteneriate pentru fiecare copil”.

Cuvinte-cheie: forum, biblioteci publice, incluziune socială, educație non-formală, coeziune comunitară.

Introducere

În contextul transformărilor sociale și educaționale contemporane, bibliotecile publice și școlare își asumă un rol tot mai pronunțat în promovarea incluziunii sociale și a coeziunii comunitare, susținând Manifestul Bibliotecii Publice IFLA-UNESCO (2022) [1] și Manifestul IFLA-UNESCO pentru Biblioteca Școlară (2025) [2]. Dincolo de funcția lor tradițională de furnizare a resurselor informaționale, acestea devin spații de învățare, dialog și sprijin

pentru grupuri diverse, în special pentru copii și tineri aflați în situații de vulnerabilitate. În acest sens, dezvoltarea și consolidarea serviciilor bibliotecare incluzive constituie o prioritate strategică atât pentru autoritățile publice locale, cât și pentru partenerii din domeniul educației și al protecției copilului.

Pornind de la aceste premise, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”, susținută de Primăria municipiului Chișinău, în colaborare cu Direcția Generală Cultură și Patrimoniu Cultural, Direcția Generală Educație, Tineret și Sport a Consiliului municipal Chișinău, și cu sprijinul financiar al UNICEF Moldova, al Consiliului Norvegian pentru Refugiați și al Asociației Obștești „Parteneriate pentru fiecare copil”, a organizat, la 22 octombrie 2025, cea de-a II-a ediție a Forumului municipal „Biblioteci incluzive pentru comunitate”. Evenimentul a reunit 111 participanți, reprezentând bibliotecile publice municipale (39 participanți), bibliotecile publice din suburbii (6 participanți), bibliotecile din sistemul de învățământ (47 participanți) și bibliotecile publice cu rol de centre de formare din Orhei, Telenești etc. (8 participanți), precum și 11 specialiști ai Direcției Generale pentru Protecția Drepturilor Copilului. Diversitatea profilului profesional al participanților a oferit un cadru favorabil pentru schimbul de bune practici, reflecție critică și identificarea unor direcții comune de acțiune în vederea consolidării rolului bibliotecilor ca actori relevanți în susținerea incluziunii sociale și a bunăstării copiilor și tinerilor.

Agenda forumului a fost structurată în jurul unor teme relevante pentru practicile bibliotecare contemporane: crearea spațiilor de învățare non-formală, lectura ca instrument de dezvoltare emoțională, implicarea civică a adolescenților și tinerilor, precum și facilitarea accesului la servicii bibliotecare pentru copiii din grupuri vulnerabile. Atelierele interactive și sesiunile de lucru au valorificat experiența organizațiilor partenere, evidențiind rolul bibliotecarului ca mediator educațional și actor comunitar.

Un accent distinct al forumului a fost axat pe incluziunea copiilor cu cerințe educaționale speciale și/sau dizabilități, a copiilor refugiați și a copiilor din comunitatea romă, subliniind necesitatea adaptării serviciilor de bibliotecă la diversitatea nevoilor comunității. În acest sens, forumul a constituit nu doar un spațiu de formare profesională, ci și o platformă de consolidare a cooperării interinstituționale.

Concluziile și recomandările formulate în cadrul evenimentului au fost reflectate într-o *Rezoluție de cooperare*, care reconfirmă angajamentul comun al bibliotecilor, instituțiilor de învățământ și organizațiilor partenere pentru dezvoltarea durabilă a bibliotecilor incluzive în municipiul Chișinău. Această inițiativă se înscrie în demersurile strategice ale Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” de a transforma bibliotecile în spații comunitare deschise, capabile să răspundă provocărilor sociale actuale și să contribuie activ la bunăstarea copiilor și tinerilor.

Conținutul agendei

Evenimentul a debutat cu mesaje de salut adresate participanților de către Angela Cutasevici (viceprimar al municipiului Chișinău), Alina Tabacari (șef al Direcției Cultură și Patrimoniu Cultural), Andrei Pavaloii (șef adjunct al Direcției Generale Educație, Tineret și Sport), Gerrit Maritz (reprezentant adjunct al UNICEF în Republica Moldova) și Neil Brighthon (director de țară al Consiliului Norvegian pentru Refugiați pentru Republica Moldova și România), care au subliniat rolul strategic al bibliotecilor în dezvoltarea comunitară și în promovarea incluziunii sociale.

În continuare, a fost evidențiat rolul bibliotecilor în promovarea educației non-formale, prin prezentarea „Lecții din experiența ludotecilor”, susținută de Mariana Ianachevici, director executiv al Asociației pentru Abilitarea Copilului și Familiei „Ave Copiii”, partener UNICEF, care a oferit exemple concrete de bune practici și impact comunitar. Programul a inclus și un moment de lectură interactivă, prezentat de Georgiana Filimon, voluntară a Asociației OvidiuRo, care a demonstrat metode atractive de stimulare a interesului pentru lectură în rândul copiilor prin lectura cărții *Vine tata, cu pașii lui de uriaș* de Nadine Brun-Cosme.

În cadrul atelierelor interactive au fost prezentate sesiuni dedicate lecturii animate a volumului *Călătoria hermelinei curajoase Miskit*, desfășurate atât în limba română, sub coordonarea formatoarei Veronica Mandric, cât și în limba rusă, facilitate de Olga Biriucova și Alexandru Melniciuc, care au pus în valoare metode participative și tehnici de implicare activă a copiilor. Programul a continuat cu un panel de discuții axat pe implicarea civică a adolescenților și tinerilor prin intermediul bibliotecilor, moderat de Diana Miron, ofițeră pentru dezvoltarea și participarea adolescenților în cadrul UNICEF Moldova, care a evidențiat

rolul bibliotecilor ca spații sigure de dialog, participare și formare civică.

În a doua parte a zilei, au continuat prezentările interactive ale cărții *Călătoria hermelinei curajoase Miskit*, desfășurate în limba română și în limba rusă, care au aprofundat abordările participative și metodele de lucru cu copiii în cadrul activităților de lectură. Totodată, programul a inclus un panel de discuții cu tema „Bibliotecile – spații de siguranță, apartenență și dezvoltare pentru fiecare copil”, asigurat de Tatiana Lungu, director adjunct al Centrului Republican de Asistență Psihopedagogică, care a evidențiat rolul bibliotecilor în sprijinirea bunăstării emoționale și a dezvoltării armonioase a copiilor.

Pe final, Svetlana Javelea (șef al Secției monitorizare și evaluare, BM), Natalia Cauliuc (șef al Secției dezvoltare servicii din cadrul Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”) și Liliana Andrieș (șef serviciu al Bibliotecii „Maramureș”, filială a BM) au prezentat sinteza atelierelor și au evidențiat principalele concluzii, bune practici și direcții de acțiune rezultate în urma sesiunilor de lucru. Evenimentul s-a încheiat cu prezentarea *Rezoluției forumului*, susținută de Mariana Harjevschi, director general al Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”, document ce a conturat prioritățile strategice și angajamentele asumate pentru consolidarea rolului bibliotecilor în comunitate.

În cadrul forumului a fost implicată o echipă extinsă de profesioniști, care a asigurat organizarea, coordonarea și buna desfășurare a activităților planificate. Echipa a fost coordonată de liderul de echipă, Mariana Harjevschi, beneficiind de contribuția activă și expertiza colegilor din cadrul Bibliotecii Municipale. Din echipă au făcut parte: Tatiana Coșeri, Elena Butucel, Viorica Lozinschi, Svetlana Javelea, Natalia Cauliuc, Victor Rusu, Ecaterina Oxiom, Tatiana Iovu, Olga Chirița, Nadejda Măscăuțanu, Elena Șendrea, Elena Malinovschi, Ludmila Plescan, Ludmila Evtiuhina, Olesia Bocanciu și Aglaia Iepure. Implicarea fiecărui membru a fost esențială pentru realizarea obiectivelor forumului, contribuind la succesul evenimentului prin competențe profesionale, experiență instituțională și spirit de colaborare.

Metodologia cercetării

Metodologia cercetării a inclus colectarea feedback-ului din partea participanților prin intermediul platformei Google Forms.

Datele obținute au fost analizate din perspectiva practicilor incluzive, cu accent pe accesibilitate, participare și adaptarea serviciilor bibliotecare pentru copii și tineri din grupuri vulnerabile.

La eveniment au participat 111 persoane, iar chestionarul a fost completat de 44 respondenți, ceea ce corespunde unei rate medii de răspunsuri. Chestionarul a fost aplicat după finalizarea forumului și a fost distribuit în format electronic către participanți, facilitând colectarea rapidă și eficientă a datelor. Instrumentul a inclus itemi cu răspuns închis și semi-deschis, vizați spre evaluarea percepțiilor participanților asupra relevanței temelor abordate, utilității atelierelor, aplicabilității practicilor prezentate și impactului forumului asupra dezvoltării competențelor profesionale în domeniul incluziunii. Datele colectate au fost analizate descriptiv, completate de analiza calitativă a răspunsurilor deschise, pentru a evidenția opiniile și recomandările participanților.

Prezentarea și analiza rezultatelor

Rezultatele demonstrează rolul bibliotecilor ca platforme de intervenție comunitară și subliniază importanța formării continue a bibliotecarilor, a parteneriatelor intersectoriale și a abordărilor centrate pe utilizator în dezvoltarea serviciilor bibliotecare incluzive.

Analiza răspunsurilor participanților a indicat un nivel foarte ridicat de satisfacție față de organizarea și conținutul evenimentului. Logistica și condițiile de desfășurare au fost apreciate preponderent ca „foarte bine”, confirmând o organizare eficientă și un cadru adecvat pentru activități. Durata și structura programului au fost evaluate pozitiv, majoritatea participanților considerând programul bine echilibrat și coerent, cu mențiunea că există un potențial de optimizare a repartizării timpului și a pauzelor. Relevanța temelor abordate a întrunit una dintre cele mai înalte aprecieri, ceea ce demonstrează că subiectele propuse au răspuns direct nevoilor și intereselor profesionale ale participanților, cu sugestii punctuale de aprofundare a unor teme.

Pauzele și timpul dedicat socializării au fost, la fel, considerate foarte bine gestionate, facilitând atât odihna, cât și schimbul de idei și interacțiunea profesională. Mesajele de salut și intervențiile invitaților au fost percepute ca utile și relevante, contribuind la valoarea informativă și contextuală a evenimentului.

Prezentarea „Rolul bibliotecilor în promovarea educației non-formale”

Din totalul respondenților, 20 au evaluat prezentarea oferită de Mariana Ianachevici ca relevantă și inspirațională, 20 au considerat-o interesantă, iar 3 au perceput-o ca parțial utilă. Aceste rezultate evidențiază că tema „Rolul bibliotecilor în promovarea educației non-formale” a avut un impact motivațional și o valoare profesională pentru majoritatea participanților și confirmă atractivitatea temei și modul de prezentare, având un impact transformator și cu potențial de consolidare prin extinderea componentelor aplicative în edițiile viitoare.

Momentul de lectură interactivă

Dintre respondenți, 20 au apreciat că momentul de lectură interactivă a inspirat noi idei, 21 l-au considerat interesant, un participant a menționat că a fost prea scurt, iar un răspuns nu a fost completat. Participanții au subliniat că prezentarea volumului *Vine tata, cu pașii lui de uriaș* de Nadine Brun-Cosme, realizată de Georgiana Filimon, formatoare din Iași și voluntară a Asociației „OvidiuRo” din România, a evidențiat atât atractivitatea conținutului, cât și potențialul acestuia de a inspira idei și metode noi pentru activități educaționale și creative, contribuind la inspirație și implicare activă a celor din sală, cu recomandarea de a analiza posibilitatea extinderii timpului dedicat acestui segment în edițiile viitoare.

Prezentarea interactivă a cărții „Călătoria hermelinei curajoase Miskit” (în limba română)

Evaluarea prezentării interactive a cărții *Călătoria hermelinei curajoase Miskit* a acoperit cinci dimensiuni: relevanța temei pentru activitatea bibliotecii, calitatea prezentării și a formatorilor, gradul de interactivitate, materialele și metodele folosite și aplicabilitatea practică a ideilor discutate. În ceea ce privește relevanța temei, majoritatea participanților au apreciat-o „Foarte bine”, cu câteva evaluări „Bine”, indicând utilitatea și relevanța subiectului pentru activitatea profesională a bibliotecarilor prezenți.

Calitatea prezentării și competența formatorilor au fost percepute preponderent „Foarte bine”, evidențiind claritate, implicare activă și profesionalism, iar evaluările „Bine” sau „Moderat” au

fost izolate și nu diminuează aprecierea generală. Gradul de interactivitate a fost evaluat predominant „Foarte bine” sau „Bine”, cu câteva mențiuni „Moderat”, sugerând că prezentarea a fost captivantă și interactivă, deși în unele situații interactivitatea ar putea fi ajustată pentru grupuri diferite.

Materialele și metodele folosite au fost apreciate în general „Foarte bine”, indicând un suport vizual și metodologic adecvat, cu câteva opinii „Bine” sau „Moderat”, care evidențiază posibilitatea unor ajustări pentru eficiență maximă. În privința aplicabilității practice a ideilor discutate, majoritatea participanților consideră că acestea pot fi implementate în activitatea lor, cu evaluări preponderent „Foarte bine” și câteva „Bine” sau „Moderat”, confirmând utilitatea prezentării în context profesional real, chiar dacă unele idei necesită adaptări la resursele disponibile sau la specificul bibliotecii.

În concluzie, prezentarea interactivă a fost percepută în mod general pozitiv, fiind apreciată pentru teme relevante, formatori competenți, interactivitate ridicată, materiale adecvate și idei aplicabile practic. Evaluările mai moderate și răspunsurile „Nu am participat” indică oportunități de ajustare a duratei, adaptarea interactivității și asigurarea participării tuturor celor interesați în edițiile viitoare.

Prezentarea interactivă a cărții „Călătoria hermelinei curajoase Miskit” (în limba rusă)

Evaluarea prezentării interactive în limba rusă s-a concentrat pe cinci aspecte: relevanța temei pentru activitatea bibliotecii, calitatea prezentării și a formatorilor, nivelul de interactivitate, materialele și metodele utilizate, precum și aplicabilitatea practică a ideilor prezentate. În ceea ce privește relevanța temei, majoritatea participanților prezenți au evaluat-o „Foarte bine”, ceea ce confirmă interesul și utilitatea subiectului pentru activitatea profesională, în timp ce numeroase răspunsuri „Nu am participat” indică faptul că o parte semnificativă a grupului nu a fost prezentă la sesiune.

Calitatea prezentării și a formatorilor a fost apreciată în general „Foarte bine”, semnalând claritate, competență și implicare activă, cu câteva evaluări „Bine” sau „Moderat” izolate, care nu afectează percepția generală pozitivă. Gradul de interactivitate a fost evaluat predominant „Foarte bine”, urmat de „Bine” și câteva

„Moderat”, ceea ce indică faptul că prezentarea a fost, în mare parte, captivantă și interactivă, deși există oportunități de intensificare a implicării pentru unele grupuri.

Materialele și metodele folosite au primit, în general, evaluarea „Foarte bine”, cu câteva răspunsuri „Bine” sau „Moderat”, sugerând eficiență ridicată a suporturilor vizuale și metodologice, dar și posibilitatea unor ajustări pentru optimizare. În ceea ce privește aplicabilitatea practică a ideilor prezentate, răspunsurile predominante au fost „Foarte bine” și „Bine”, cu câteva „Moderat”, indicând că ideile pot fi implementate în activitatea bibliotecii, cu ajustări în funcție de resurse și context.

În concluzie, prezentarea a fost percepută pozitiv, fiind apreciată pentru teme relevante, formatori competenți, interactivitate ridicată, materiale adecvate și idei aplicabile practic. Rata ridicată a participanților care nu au fost prezenți subliniază necesitatea unei mai bune informări și motivări pentru participare, iar evaluările moderate indică oportunități de adaptare a interactivității și aplicabilității pentru a răspunde nevoilor tuturor participanților.

Panelul de discuții „Implicarea civică a adolescenților și tinerilor prin bibliotecă”

Evaluarea panelului a luat în considerare cinci aspecte principale: relevanța temei pentru activitatea bibliotecii, calitatea prezentării și a formatorilor, nivelul de interactivitate, materialele și metodele utilizate, utilitatea practică a ideilor dezbătute.

- *Relevanța temei:* majoritatea participanților au evaluat panelul cu „Foarte bine”, ceea ce indică faptul că tema a fost percepută ca utilă și adaptată nevoilor profesionale ale bibliotecarilor; răspunsurile „Bine” sau „Moderat” reflectă diferențe în funcție de profilul participanților, iar numărul răspunsurilor „Nu am participat” evidențiază absența unei părți a publicului.
- *Calitatea prezentării și a formatorilor:* evaluările au fost, în mare parte, „Foarte bine”, semnalând claritate, competență și capacitate de implicare activă; evaluările mai moderate sunt rare și nu afectează percepția pozitivă generală.
- *Gradul de interactivitate:* majoritatea participanților au apreciat interactivitatea cu „Foarte bine”, urmat de „Bine” și câteva „Moderat”, sugerând că panelul a fost dinamic și

implicant, dar cu oportunități de intensificare a participării audienței.

- *Materialele și metodele utilizate:* acestea au fost preponderent apreciate „Foarte bine”, cu câteva evaluări „Bine” sau „Moderat”, indicând un suport vizual și metodologic adecvat, cu posibilități minore de optimizare.
- *Aplicabilitatea practică:* ideile prezentate au fost considerate, în mare parte, aplicabile („Foarte bine” sau „Bine”), iar câteva evaluări „Moderat” sugerează necesitatea unor ajustări pentru implementare concretă în anumite contexte.

În concluzie, panelul a fost apreciat pozitiv, cu o temă relevantă, prezentatori competenți, interactivitate ridicată și idei aplicabile. Răspunsurile moderate și numărul participanților absenți indică oportunitatea de a extinde participarea și de a adapta metodele pentru a răspunde nevoilor tuturor participanților.

Panelul de discuții „Bibliotecile – spații de siguranță și apartenență”

Panelul a fost analizat conform chestionarului din cinci perspective: relevanța temei pentru activitatea bibliotecii, calitatea prezentării și a formatorilor, interactivitatea, materialele și metodele folosite și aplicabilitatea practică a ideilor discutate.

- *Relevanța temei:* majoritatea participanților prezenți au evaluat-o cu „Foarte bine”, semnalând utilitate și aplicabilitate în activitatea profesională; au existat și evaluări „Bine” sau „Moderat”, iar un număr considerabil de răspunsuri „Nu am participat” reflectă absența unor participanți.
- *Calitatea prezentării și a formatorilor:* preponderent apreciată „Foarte bine”, cu câteva evaluări „Bine” sau „Moderat”, indicând claritate, competență și implicare activă, cu mici diferențe de percepție între participanți.
- *Gradul de interactivitate:* majoritatea evaluărilor au fost „Foarte bine”, urmate de „Bine” și câteva „Moderat”, sugerând un panel dinamic și implicant, cu posibilități de creștere a participării în edițiile viitoare.
- *Materialele și metodele folosite:* apreciate în general „Foarte bine”, cu câteva evaluări „Bine” sau „Moderat”, indicând un suport vizual și metodologic adecvat, cu oportunități minore de optimizare.

- *Aplicabilitatea practică*: ideile prezentate au fost considerate, în mare parte, aplicabile („Foarte bine” sau „Bine”), iar câteva evaluări „Moderat” sugerează necesitatea unor ajustări pentru implementare în contexte sau resurse specifice.

Panelul de discuții a fost apreciat pozitiv, fiind perceput ca relevant, interactiv și util, cu formatori competenți și materiale adecvate. Evaluările moderate și răspunsurile „Nu am participat” indică oportunități de extindere a participării și de adaptare a interactivității și a aplicabilității ideilor pentru toate grupurile de participanți.

Top 10 tehnici și idei preluate din atelier, prezentate ca ghid practic pentru bibliotecari

Următoarele idei au fost preluate din atelier și pot fi concepute ca linii directe pentru bibliotecari, menite să faciliteze aplicarea rapidă și eficientă a conceptelor discutate în activitatea de zi cu zi:

1. *Lectura interactivă cu copii* – folosirea poveștilor precum *Călătoria hermelinei curajoase* Miskit și implicarea copiilor prin întrebări deschise, jocuri de rol și activități creative.
2. *Activități vizuale și ludice* – integrarea desenului, colorării poveștilor, scenetelor și mijloacelor vizuale pentru stimularea atenției și imaginației.
3. *Tehnici de relaxare și gestionare a emoțiilor* – exerciții de respirație calmă, identificarea emoțiilor și reducerea stresului, utile în lucrul cu copii și adolescenți.
4. *Lucru în echipă și colaborare* – activități în perechi sau grup pentru consolidarea coeziunii și învățării reciproce.
5. *Crearea unui spațiu sigur și incluziv* – transformarea bibliotecii într-un loc primitor, în care toți membrii comunității se simt ascultați, respectați și valorizați.
6. *Implicarea civică a adolescenților și tinerilor* – activități participative care dezvoltă responsabilitatea civică și implicarea în comunitate.
7. *Metode expositive și conversative* – combinarea explicațiilor directe cu discuțiile interactive pentru o înțelegere mai profundă a mesajului.
8. *Aplicarea educației non-formale și a ludotecilor* – activități neformale, jocuri și metode creative pentru dezvoltarea competențelor sociale și cognitive.

9. *Adaptarea comunicării la persoane vulnerabile* – folosirea termenilor corecți și a tehnicilor asistate pentru copii cu dizabilități sau vulnerabili.
10. *Documentarea și transferul de bune practici* – înregistrarea atelierelor și utilizarea prezentărilor ca material metodic pentru alți bibliotecari din rețea, pentru multiplicarea rezultatelor și ideilor inovative.

În ceea ce privește tematica și conținutul, respondenții au subliniat necesitatea alegerii unor teme noi și relevante pentru activitatea bibliotecilor, precum accesul la resurse, lectură, tehnologii, incluziune și implicare civică. De asemenea, s-a sugerat integrarea unor metode teatrale, jocuri de rol și activități practice pentru a spori interactivitatea, precum și includerea mai multor exerciții practice, aplicații concrete și demonstrații de bune practici între biblioteci. Momentele de reflecție și discuțiile libere între participanți au fost apreciate ca oportunități de aprofundare a ideilor și de creare a conexiunilor profesionale.

Cu privire la organizarea și logistica, recomandările au vizat alegerea unui spațiu mai accesibil, preferabil central, sau desfășurarea atelierelor în biblioteci școlare și sectoriale. Participanții au menționat evitarea organizării simultane a mai multor ateliere, cu excepția celor în limba română sau rusă, pentru a permite participarea deplină. Ajustarea duratei atelierelor, uneori mai scurte, optimizarea aranjamentului sălii și a meselor pentru lucru în echipă și interactivitate, precum și organizarea transmisiunilor live pentru un public mai larg au fost alte sugestii importante.

Referitor la interactivitate și participare, s-a propus creșterea timpului alocat socializării și schimbului de experiențe între participanți, mai mult contact cu invitați inspiraționali și personalități relevante pentru domeniu, încurajarea lucrului în echipă și a colaborării între biblioteci, precum și implicarea directă a participanților în activități practice.

Din perspectiva accesibilității și incluziunii, participanții au recomandat soluții pentru cei din raioane sau cu dificultăți de transport, utilizarea unor tehnici de lucru cu copiii cu cerințe educaționale speciale și reducerea numărului de sesiuni plenare în favoarea unui procent mai mare de activități practice.

În ceea ce privește sugestiile generale, s-a evidențiat aprecierea pentru continuarea formatului de forum, considerat util și inspirațional, valorificarea tuturor practicilor noi și ideilor inovative

prezentate în ateliere și recunoașterea calității și utilității acestora, cu recomandarea de a le îmbunătăți prin mai multă interactivitate, aplicabilitate practică și accesibilitate.

Analiză a relevanței rezoluției forumului pentru activitatea bibliotecilor

În baza răspunsurilor participanților, se observă că majoritatea au considerat rezoluția forumului foarte relevantă sau relevantă pentru activitatea lor profesională, cu 27 de răspunsuri „Foarte relevantă”, 12 „Relevantă” și 2 „Parțial relevantă”. Acest rezultat indică faptul că rezoluția este percepută ca un document util și aplicabil, care reflectă prioritățile și nevoile bibliotecilor și oferă direcții concrete pentru dezvoltarea activităților, promovarea lecturii, incluziunea comunitară și implicarea tinerilor. În viziunea respondenților, rezoluția reprezintă o bază strategică pentru implementarea bunelor practici și a inovațiilor în biblioteci, având un impact direct asupra activității zilnice și programelor desfășurate.

Sinteza celor mai valoroase aspecte ale forumului pentru participanți și biblioteci

Participanții au evidențiat mai multe dimensiuni care au contribuit la valoarea forumului. În primul rând, schimbul de experiență și bunele practici s-a dovedit esențial, oferind oportunitatea de a împărtăși experiențe cu alți profesioniști din biblioteci și instituții educaționale, de a accesa idei și metode inovative adaptabile activității proprii și de a descoperi practici incluzive și interactive utile pentru diferite categorii de utilizatori.

Atelierele și prezentările interactive au fost, de asemenea, apreciate, inclusiv sesiuni de lectură din *Călătoria hermelinei curajoase Miskit*, activități cu copii, persoane cu dizabilități sau alte grupuri vulnerabile, precum și exerciții practice pentru identificarea emoțiilor, cooperare și aplicarea tehnicilor ludice în bibliotecă.

Participanții au remarcat impactul pozitiv asupra dezvoltării profesionale și competențelor, prin creșterea abilităților în educație non-formală și implicarea comunității, precum și prin motivația și inspirația primite pentru dezvoltarea serviciilor bibliotecare centrate pe utilizator, accesul la informații actualizate, resurse și recomandări pentru activități inovative.

Networking-ul și colaborarea au fost, de asemenea, esențiale, forumul facilitând crearea de legături între bibliotecari și alte

organizații sau ONG-uri, discuții despre implicarea civică a tinerilor și incluziunea socială în biblioteci, precum și colaborări inter-instituționale pentru soluții locale.

Logistica și organizarea forumului au fost apreciate pentru buna planificare, respectarea timpului, claritatea programului și paneluri bine structurate cu specialiști relevanți, creând un cadru plăcut pentru învățare, socializare și interacțiune. În final, aplicabilitatea practică a ideilor și metodelor prezentate a fost considerată un punct forte, acestea putând fi implementate imediat în bibliotecile proprii pentru diverse categorii de utilizatori și contribuind la transformarea bibliotecii într-un spațiu sigur, incluziv și deschis pentru comunitate.

În concluzie, participanții au apreciat în mod special schimbul de experiență, prezentările interactive, metodele aplicabile, dezvoltarea profesională și logistica bine pusă la punct, considerând forumul un instrument valoros pentru îmbunătățirea serviciilor bibliotecare și stimularea creativității în activitățile zilnice.

Sinteza temelor sugerate pentru edițiile viitoare

Participanții au propus o serie de teme pentru edițiile viitoare ale forumului, care pot fi grupate pe mai multe direcții principale. În domeniul tehnologiei și digitalizării, s-a sugerat explorarea utilizării tehnologiei în biblioteci, securitate cibernetică, inteligență artificială, digitalizarea serviciilor, inovație digitală și alfabetizare media. În ceea ce privește strategiile și proiectele, au fost identificate nevoia de instruire în scrierea și atragerea proiectelor, dezvoltarea strategiilor de fidelizare și atragere a utilizatorilor, implementarea parteneriatelor și proiectelor sustenabile, precum și promovarea inițiativelor bibliotecilor.

Tema tineretului și comunității a fost, de asemenea, evidențiată, cu accent pe implicarea adolescenților și tinerilor, desfășurarea de activități pentru grupuri de vârstă 18+, metode de atragere a tinerilor la lectură și transformarea bibliotecii într-un spațiu activ și incluziv pentru comunitate. Dezvoltarea personală și socială a fost menționată prin gestionarea emoțiilor, comunicarea empatică, stima de sine și respectul față de ceilalți, dezvoltarea rezilienței și sănătatea mentală și fizică a bibliotecarilor și utilizatorilor.

Educația non-formală și educația mediatică au fost propuse ca subiecte pentru promovarea lecturii prin metode interactive și ludice, educație financiară și învățarea pe tot parcursul vieții.

Experiența profesională internațională a fost identificată ca o oportunitate de a învăța din practica bibliotecarilor din alte țări și de a aplica metodele lor de lucru.

Designul și ambientul bibliotecii au fost evidențiate prin amenajarea spațiilor, crearea unui mediu primitor și atractiv și designul pentru confort și interacțiune. De asemenea, s-a propus abordarea activităților pentru grupuri cu nevoi speciale, inclusiv incluziunea copiilor cu cerințe educaționale speciale, a persoanelor cu dizabilități sau a altor nevoi speciale. Alte teme vizate au fost organizarea de evenimente și întâlniri cu personalități literare, prezentări de carte nouă, precum și aspecte legate de organizarea și managementul serviciilor bibliotecii, planificarea și eficientizarea activităților și logistica atelierelor.

Comentarii și sugestii suplimentare primite pentru forum

Participanții au exprimat o apreciere generală pozitivă și mulțumiri pentru invitație, organizare și calitatea evenimentului, mulți manifestând dorința de a participa la viitoare activități similare. Forumul a fost considerat constructiv, inspirațional și relevant pentru activitatea bibliotecilor.

Unii participanți au sugerat ca evenimentul să fie organizat mai aproape de centrul orașului, pentru a facilita deplasarea, în special pentru participanții din raioane. Organizarea și desfășurarea forumului au fost apreciate pentru claritatea structurii programului și pentru momentele de socializare, însă s-a recomandat ca discuțiile și schimbul de idei să fie concentrate în pauze, pentru a nu întrerupe prezentările.

Forumul a fost perceput ca un moment de creștere profesională, oferind idei valoroase pentru activitatea cu diverse categorii de utilizatori, metode noi de lucru și consolidarea competențelor bibliotecarilor. Participanții au subliniat importanța bibliotecilor în comunitate, evidențiind rolul acestora ca centre de susținere, educație și implicare civică, contribuind astfel la vizibilitatea și valoarea lor socială.

Pentru viitor, s-a recomandat continuarea atelierelor interactive, menținerea calității și relevanței prezentărilor, precum și păstrarea unui cadru prietenos și profesionist pentru toți participanții.

Referințe bibliografice

1. Manifestul bibliotecii publice IFLA-UNESCO. *BiblioPolis*. Online. 2022, vol. 86, nr. 3, pp. 108-111. E-ISSN 2587-3113. Disponibil: <https://ojs.hasdeu.md/index.php/bibliopolis/article/view/952/859> [accesat 2025-12-22].
2. *Manifestul IFLA-UNESCO pentru biblioteca școlară 2025*. Online. Disponibil: <https://repository.ifla.org/items/d2a4b5e3-af18-4cc2-9a87-6f27e4c8a69d> [accesat 2025-12-22].

CZU 023.5:005.962.131=135.1

CATEGORIILE DE CALIFICARE A PERSONALULUI DE SPECIALITATE: UN SISTEM METRIC PENTRU MĂSURAREA PERFORMANȚEI ȘI PROMOVAREA EXCELENȚEI

*Tatiana COȘERI,
director adjunct, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”*

Rezumat: Articolul reflectă evoluția procesului de atribuire și confirmare a categoriilor de calificare pentru personalul de specialitate din biblioteci. Este descris modul în care acest sistem metric servește drept instrument esențial pentru măsurarea performanței individuale și, implicit, pentru promovarea excelenței profesionale în domeniul biblioteconomic. Sunt detaliate etapele și criteriile prin care bibliotecarii își pot valida competențele, contribuind la o mai bună recunoaștere a valorii și profesionalismului în cadrul instituțiilor.

Cuvinte-cheie: categorii de calificare, personal de specialitate, evaluarea performanței, criterii de evaluare, promovarea excelenței.

Bibliotecarul este mai mult decât o simplă profesie. Este o vocație înrădăcinată și o pasiune autentică pentru a ajuta oamenii, pentru a-i ghida eficient într-un mediu informațional activ. Profesia de bibliotecar se află într-o continuă evoluție, determinată de progresele tehnologice rapide, cât și de nevoile societății în permanentă schimbare. În acest context dinamic, competențele bibliotecarului devin nu doar necesare, ci esențiale. Inerent, învățarea pe parcursul vieții se transformă dintr-o opțiune într-o misiune fundamentală, asigurând că bibliotecarul rămâne un specialist relevant și un ghid informat în era digitală.